

Okruhy z dějepisu

1. Pravěk

Základní epochy a jejich charakteristika, periodizace. Nejvýznamnější naleziště ve světě i u nás. Společenské vztahy, nástroje, myšlení, umění, dělba práce. Metalurgie. Keltové, Germáni, doba římská a pravěký vývoj v Evropě.

2. Starověké civilizace neevropské

Sumerové, Akkadé, Babyloňané, Asyřané, Egypťané, Chetitové, Fénici, Palestinci, Peršané, Indové – charakteristika těchto národů, kulturní a myšlenkový přínos, významné osobnosti.

3. Starověké Řecko

Krétská a mykénská společnost. Periodizace řeckých dějin. Vývoj polis. Athény, Sparta, řecko – perské války, válka peloponéská, vzestup Makedonie, Alexandrova říše a její rozpad.

4. Starověký Řím

Etruskové a počátky Říma. Periodizace římských dějin – doba královská, republika a její systém, zahraniční politika. Boje o Středomoří, punské války. Krize republiky, triumvirát, císařství. Vymezení pojmů: principát, dominát, kolonát, tetrarchie. Krize říše a její rozdělení, zánik západořímské říše.

5. Svět po rozpadu římského impéria

Stěhování národů, barbarské státy. Francká říše do r. 843. Byzanc jako pokračovatelka Říma, její vliv na pokřtění Rusi. Arabská oblast a vznik islámu.

6. České země v raném středověku

Západní Slované, Sámova říše, Velká Morava, vznik českého přemyslovského státu a jeho vývoj do 2. poloviny 12. století. Vývoj vztahu českého státu k Říši.

7. Počátky národních evropských států

Verdunská smlouva a rozpad Francké říše. Počátky dějin Francie – Karlovci, Kapetovci. Svatá říše římská, Jindřich Ptáčník, Ottoni, boj Štaufů a Welfů. Fridrich Barbarossa. Skandinávie, Vikingové, vznik Dánska, Švédska, Norska. Vývoj v Anglii. Vznik států ve střední Evropě – Polsko, Uhry.

8. Křesťanství a církev – páteř středověké společnosti. Románské a gotické umění.

Počátky křesťanství, mnišství, církevní koncily, boj o investituru, klášterní hnutí, křížové výpravy, církevní stavby, znaky středověkých uměleckých slohů, středověká společnost, vzdělanost.

9. Český stát za posledních Přemyslovců.

Vybudování vrcholně středověké monarchie. Přemysl Otakar I., Václav I., Přemysl Otakar II., Václav II., Václav III., Anežka česká.

10. Lucemburkové v české a evropské politice

Nástup lucemburské dynastie na římský a český trůn. Významné osobnosti a jejich státnické koncepce.

11. Evropské konflikty vrcholného středověku 12. – 15. století

Vývoj v Anglii a Francii, jejich soupeření, stoletá válka. Turecké nebezpečí, křížové výpravy, zánik Byzance. Nájezdy Tatarů do Ruska.

12. České země v 15. století

Vláda Václava IV., osobnost Jana Husa, husitské války, vývoj ideologie husitů. Basilejský koncil, porážka u Lipan, Jiří z Poděbrad, doba jagellonská, stavovský stát.

13. Vznik habsburské mnohonárodnostní monarchie a Evropa v 16. století

Vznik Španělska, nástup Habsburků ve Španělsku. Karel V., Filip II. v Evropě. Vytvoření středoevropské habsburské monarchie. Příčiny a důsledky volby Habsburků na český trůn. Panovnické osobnosti. Zámořské objevy. Španělsko, Portugalsko. Anglie v 16. století.

14. Renesance a humanismus, reformace a protireformace

Renesanční Itálie, humanismus. Počátky reformace, vývoj v Říši, německá selská válka, osobnost Luthera, Kalvína, Zwingliho. Protireformace, jezuité, Tridentský koncil.

15. Třicetiletá válka a nástup baroka

Nerovnoměrnost vývoje – vznik nepřátelských táborů, koalice. České stavovské povstání, jeho porážka a důsledky. Další etapy třicetileté války, hlavní evropská bojiště, významné bitvy, vojevůdci, osobnosti. Mírová jednání. Vestfálský mír. Ekonomické, sociální, politické a kulturní důsledky války. Baroko – vymezení pojmů. Tridentský koncil, katolicismus. Duchovní kořeny a vývojové fáze, znaky. Architektura, sochařství, malířství, literatura.

16. Velké společenské změny na prahu novověku

Nizozemská revoluce. Anglická revoluce a její výsledky, osobnost O. Cromwella, restaurace Stuartovců, nástup Viléma III. Oranžského. Soupeření mezi Anglií a Nizozemím. Boj amerických kolonií za nezávislost.

17. Absolutistické režimy v Evropě (1650–1789)

Vymezení pojmu absolutismus. Počátky absolutismu ve Francii za Ludvíka XIII. Dovršení a úpadek absolutismu jako nového politického systému za Ludvíka XIV. Rusko za Petra Velikého a Kateřiny II. Prusko – nová evropská velmoc.

18. Osvícenský absolutismus a české země

Vymezení pojmu. Upevňování habsburské moci v českých zemích. Karel VI. a pragmatická sankce. Nástup Marie Terezie, války o rakouské dědictví. Sedmiletá válka. Osvícenské reformy. Vláda Josefa II. – dovršení osvícenských reforem.

19. Vznik, etapy a význam Velké francouzské revoluce

Francie za Ludvíka XVI., jednotlivé fáze revoluce – konstituční monarchie, republika, jakobínský teror. Frakce, osobnosti. Evropská protikoalice. Thermidorský převrat. Období konventu a direktoria. Význam a důsledky revoluce.

20. Doba napoleonská a Evropa v 1. polovině 19. století

Vzestup Napoleona Bonaparta a jeho závrtná kariéra, Evropa za napoleonských válek. Vídeňský kongres, Svatá aliance. Průmyslová revoluce, národně osvobozenecký boj v jižní Evropě. Vývoj ve Francii. Italská a německá snaha o sjednocení. Revoluční roky 1830 a 1848.

21. Evropa a mezinárodní vztahy ve 2. polovině 19. století

Italské risorgimento a jeho významné osobnosti. Německo – 3 koncepce sjednocení. Zápas Pruska a Rakouska o hegemonii. Francie za II. císařství. Sedan a jeho důsledky. Německé císařství – nová evropská velmoc. Kolonialismus a imperialismus. Britské impérium. Rusko za posledních Romanovců. Vznik velmocenských bloků koncem 19. století.

22. České země v 19. století

Čechy za napoleonských válek. Metternichovský režim a jeho éra. Revoluční rok 1848 a jeho výsledky. Bachův absolutismus a jeho důsledky. Česká politická reprezentace ve 2. polovině 19. století. Éra liberalismu – průmyslové a kulturní zázemí. Osobnosti: Havlíček, Palacký, Rieger, Grégrové ...

23. První světová válka

Trojspolek a Trojdohoda, příčiny války, její charakter, spojenecké bloky, průběh bojů, porážka Ústředních mocností, Versailleský systém.

24. Vznik ČSR a Evropa ve 20. letech 20. století

Domácí a zahraniční česká politická scéna za 1. světové války. Vznik ČSR. Vymezení hranic nového státu. Hospodářská situace nově vzniklého státu. Zahraniční politika. Politické proudy za 1. republiky. Versailleský mírový systém, mírové smlouvy s poraženými státy. Vznik Společnosti národů. Mezinárodní vztahy. Rúrská krize. Janov, Rapallo, Locarno. Rýnský garanční pakt. Briand – Kelloggův pakt.

25. Totalitní systémy v Evropě 1918–1939

Geneze fašismu v Itálii, nacismu v Německu a dalších státech, VŘSR, stalinismus v SSSR. Usmířovací politika evropských velmocí do r. 1939.

26. Mezinárodní postavení a vnitropolitický vývoj Československa ve 30. letech 20. století, české země za 2. světové války

Projevy krize ve 30. letech. Ohrožení republiky. Fašizující skupinky a nacionalističtí extremisté. Situace v německých oblastech. Mezinárodní izolace, politika appeasementu. Mnichov a jeho důsledky. Druhá republika. Klerofašismus na Slovensku. Březnové události 1939. Počátky československého odboje, 28. říjen a 17. listopad 1939 v Praze. Ilegální organizace. Nekomunistický a komunistický odboj, československá emigrace. Formování a boje československých jednotek v zahraničí. Nacistický teror v českých zemích. Slovenské národní povstání. Osvobozování Československa – postup spojeneckých vojsk.

27. Druhá světová válka

Konflikt mezi demokratickým a totalitním světem. Totální charakter války. Jednotlivá bojiště. Formování protihitlerovské koalice. Nacistický teror. Přelom ve válce. Válečné operace Spojenců. Diplomatická jednání. Otevření druhé fronty. Krize nacistického Německa.

Závěrečná fáze války – konečná porážka fašismu. Velká diplomatická jednání – konference o poválečném uspořádání světa.

28. Vznik a vývoj dvou společenských soustav, jejich politické, ideologické a hospodářské soupeření do r. 1989.

Studená válka. Mocenské bloky, supervelmoci. První berlínská krize, vznik NSR a NDR. Založení NATO, vznik Varšavské smlouvy. Sovětsko – jugoslávská roztržka, korejská krize, sovětská invaze v Maďarsku, druhá berlínská krize, karibská krize, vietnamská válka, Afghánistán. Projevy soupeření dvou nepřátelených bloků ve všech oblastech společenského života. Američtí a sovětští vládní představitelé a jejich koncepce.

29. Klíčové události ve vývoji Československa v letech 1945–1989

Státoprávní uspořádání, politický systém. Národní fronta Čechů a Slováků. Politické strany. Benešovy dekrety. Znárodnění. Volby. Dvouletý plán, hospodářské potíže. Marshallův plán. Rozklad národní fronty. Únor 1948 a jeho důsledky. Československo za stalinismu. Začlenění do sovětského bloku. Politické procesy. Emigrační vlna na západ. Československo na cestě destalinizace. Pražské jaro. Program demokratické reformy. Srpen 1968. Srpen 1968–duben 1969, první fáze normalizace. Protesty proti pasivitě, rezignaci. Restaurace byrokratické diktatury, prověrky. Perzekuce disentu, vznik samizdatu. Význam Charty 77, zakladatelé, mluvčí, výrazné osobnosti, soudní procesy. Mezinárodní souvislosti a vnitropolitický vývoj vedoucí k listopadu 1989.

30. Židovská otázka v průběhu dějin, tzv. „konečné řešení“ za 2. světové války, vznik státu Izrael r. 1948, izraelsko-arabský konflikt.

Diaspora. Židé v českých zemích ve středověku, jejich právní a sociální postavení. Židovské obyvatelstvo a osvícenský absolutismus. Plnoprávné postavení Židů v 19. století – dovršení legislativní emancipace. Myšlenkové proudy. Sionistické hnutí. Židé v Československé republice. Perzekuce a vyhlazování Židů za 2. světové války. Romská otázka v průběhu dějin a za 2. světové války. Vznik státu Izrael. Izraelsko – arabský konflikt.